

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2025

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2025

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

(pentru etapa 2025)

privind implementarea proiectului din cadrul concursului

„Stimularea excelenței cercetărilor științifice 2025-2026”

Proiectul „Reforma administrativ-teritorială din Republica Moldova, proces social de mare actualitate – între necesitate, eficiență și oportunitate”

Cifrul proiectului: **25.80012.0807.68SE**

Prioritatea strategică: **Provocări societale**

/ Rectorul/Directorul organizației

Igor ȘAROV

/ Președintele Consiliul științific/Senat

Georgeta STEPANOV

Conducătorul proiectului

Serghei PALIHOVICI

Chișinău, 2025

CUPRINS:

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs.....	3
2. Obiectivele etapei 2025.....	3
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025.....	3
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025.....	4
5. Rezultatele obținute	6
6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice.....	10
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului 2025.....	11
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului 2025.....	12
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului 2025.....	12
10. Dificultăți în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane ..	12
11. Recomandări, propuneri.....	12
12. Lista lucrărilor științifice, publicate în anul 2025 (Anexa 1).....	13
13. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2025 în limba română și în limba engleză (Anexa 2).....	14
14. Executarea devizului de cheltuieli din contractul de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 3).	16
15. Componența echipei conform contractului de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 4).....	17

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu).

Scopul proiectului rezidă în analiza și evaluarea formelor și conținutului procesului reformei administrativ-teritoriale din Republica Moldova din perspectiva necesității, eficienței și oportunității sale. Cercetarea urmărește să identifice principalele provocări și beneficii ale reorganizării administrativ-teritoriale, să examineze impactul acesteia asupra dezvoltării locale și să ofere recomandări fundamentate pentru optimizarea structurii administrativ-teritoriale, contribuind astfel la îmbunătățirea guvernării locale și la creșterea calității serviciilor publice.

Scopul etapei proiectului din anul 2025 ține de realizarea activităților, care să pregătească, să fundamenteze și să susțină elaborarea studiului monografic „Organizarea administrativ-teritorială – analize, bune practici și contextul Republicii Moldova” – rezultatul principal al proiectului.

2. Obiectivele etapei 2025 (obligatoriu).

Obiectivele proiectului pentru anul 2025 s-au axat pe:

1. Analiza contextului actual al organizării administrativ-teritoriale în Republica Moldova, identificând principalele probleme și provocări existente.

2. Studiarea modelelor internaționale de reformă administrativ-teritorială și identificarea celor mai bune practici aplicabile în contextul Republicii Moldova.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025 (obligatoriu)

În anul 2025 (august – decembrie) echipa de proiect și-a propus să realizeze activitățile planificate în cadrul proiectului, după cum urmează:

<i>Etapa I. Determinarea caracterului științific al practicilor.</i>	Activitatea 1. Determinarea caracterului științific al procesului de reformare administrativ – teritorială în RM.
	Activitatea 2. Analiza abordărilor metodice și practica UE în domeniul realizării reformei administrativ – teritorială
	Activitatea 3. Evaluarea cadrului legislativ și instituțional al RM privind reglementarea reformei administrativ – teritorială.
<i>Etapa II. Diseminarea rezultatelor proiectului de cercetare, etapa 1.</i>	Activitatea 1. Organizarea unui workshop.
	Activitatea 2. Participări la conferințe.
	Activitatea 3. Publicarea articolelor științifice în reviste indexate
	Activitatea 4. Elaborarea Cuprinsului studiului monografic/ determinarea conceptului.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025.

Echipa de proiect a realizat, în anul 2025 (august-decembrie), următoarele acțiuni:

Etapa I. Determinarea caracterului științific al practicilor.

- Au fost studiate și analizate abordările metodice și practica țărilor membre ale Uniunii Europene în domeniul realizării reformei administrativ-teritorială.
- A fost studiat și evaluat cadrul legislativ și instituțional al Republicii Moldova privind reglementarea reformei administrativ-teritorială.
- A fost determinat caracterului științific al procesului de reformare administrativ – teritorială în Republica Moldova.

Etapa II. Diseminarea rezultatelor proiectului de cercetare, etapa 1.

- A fost organizat și realizat workshopul *“Reforma administrativ-teritorială din Republica Moldova, proces social de mare actualitate - între necesitate, eficiență și oportunitate”* organizat în cadrul Proiectului pe data de 27 octombrie 2025. În realizarea acestui workshop au fost antrenați masteranzii de la programele de master *“Administrare publică”* și *“Management”*.
 - Participarea la Conferințe naționale și internaționale:
 - 1) Conferința Internațională „Sustainability in the Artificial Intelligence Era”, organizată de Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, România;
 - 2) Conferința internațională FRIȘPA 30-„Știința politică și administrativă: provocări contemporane și abordări strategice”, organizată de către Universitatea de Stat din Moldova în perioada 16-17 octombrie 2025;
 - 3) Conferința științifico – internațională „Dezvoltarea economică - socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”, organizată de către Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”, Academia Română, Filiala Iași, pe data de 24 octombrie 2025;
 - În proces de editare se află un articol în revista *Administrație și Management Public*, Print ISSN: 1583 – 9583, Online e-ISSN: 2559 – 6489 <https://www.ramp.ase.ro/>
 - A fost elaborat Cuprinsului studiului monografic *„Organizarea administrativ-teritorială – analize, bune practici și contextul Republicii Moldova”*.

Monografia va fi constituită din Introducere, 9 capitole, Concluzii și recomandări, Anexe, Lista bibliografică.

Capitolul 1. Analiza cadrului conceptual și teoretic al organizării administrativ-teritoriale

- 1.1 Definiții, concepte și modele teoretice de organizare administrativ-teritorială
- 1.2 Indicatorii de eficiență administrativ-teritorială
- 1.3 Cadrul legal și instituțional

Capitolul 2. Evoluția și situația actuală a organizării administrativ-teritoriale în Republica Moldova

- 2.1 Evoluția istorică a organizării administrativ-teritoriale
- 2.2 Structura administrativ-teritorială actuală
- 2.3 Profilurile UAT – analiză statistică și funcțională
- 2.4 Provocările actuale ale sistemului de organizare administrativ-teritorială

Capitolul 3. Evaluarea necesității reformei administrativ-teritoriale – factorii determinanți

3.1 Factori determinanți ai reformei administrativ-teritoriale (politici, juridico-administrativi, economici, social-demografici)	
3.2 Reforma administrativ-teritorială între necesitate, eficiență și oportunitate	
<i>Capitolul 4. Modele și scenarii de reformă administrativ-teritorială</i>	
4.1 Nivelul I	
4.2 Nivelul II	
4.3 UTA Găgăuzia	
4.4 Localitățile din stânga Nistrului	
<i>Capitolul 5. Dihotomia amalgamare administrativă/cooperare intercomunitară în organizarea teritorială a puterii publice</i>	
5.1 Amalgamarea voluntară în Republica Moldova	
5.2 Cooperarea intercomunitară – modalitate de îmbunătățire a serviciilor publice	
5.3 Incidența amalgamării voluntare și a cooperării intercomunitare asupra reformei administrativ-teritoriale	
<i>Capitolul 6. Descentralizarea – alternativă la reorganizarea administrativ-teritorială</i>	
6.1 Esența și conținutul descentralizării	
6.2 Procesul de descentralizare în Republica Moldova	
6.3. Descentralizarea – modalitate de reformare a administrației publice locale	
<i>Capitolul 7. Impactul potențial al reorganizării administrativ-teritoriale</i>	
7.1 Efecte asupra descentralizării și autonomiei locale	
7.2 Impactul economic și eficiența utilizării resurselor	
7.3 Efectul social și asupra serviciilor publice	
7.4 Implicații pentru dezvoltarea regională	
<i>Capitolul 8. Analiza modelelor de organizare administrativ-teritorială internaționale</i>	
8.1 Reformele administrativ-teritoriale din Europa Centrală, de Est și Sud-Est	
8.2 Modele occidentale europene	
8.3 Tendințe și practici internaționale actuale	
8.4 Modele de bune practici și „lecții” pentru Republica Moldova	
<i>Capitolul 9. Analiza percepțiilor actorilor implicați în procesul de reformă</i>	
9.1 Analiza poziției CALM și a altor structuri asociative ale administrației publice locale în procesul de reformă	
9.2 Poziția reprezentanților APL de nivelul I	
9.3 Poziția reprezentanților APL de nivelul II	
9.4 Poziția reprezentanților administrației publice locale cui statut special din UTA Găgăuzia	
9.5 Analiza percepțiilor organizațiilor societății civile și a comunității de experți	
Concluzii și recomandări	
Anexe	
Lista bibliografică	

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

În cadrul proiectului au fost realizate două studii științifice, rezumatul succint al acestora îl prezentăm mai jos.

1. Evaluarea comparativă a reformelor administrativ-teritoriale implementate în alte state și adaptarea celor mai bune practici la contextul național.

În urma cercetării realizate a fost elaborat studiul științific *“Analiza abordărilor metodice și practica uniunii europene în domeniul realizării reformelor administrativ - teritoriale”*.

Analiza realizată a demonstrat că statele membre ale Uniunii Europene au urmat traiectorii diferite în implementarea reformelor administrativ-teritoriale, însă toate au fost ghidate de un set comun de principii europene, centrate pe descentralizare, eficiență administrativă și apropierea serviciilor publice de cetățeni.

Reforma administrativ-teritorială reprezintă un proces complex, cu implicații politice, economice, sociale și culturale profunde. Analiza modelelor europene indică faptul, că succesul reorganizării teritoriale depinde nu doar de modificarea cadrului instituțional, ci și de capacitatea de a adapta aceste modificări la realitățile locale, de a asigura resursele financiare necesare și de a menține un echilibru coerent între nivelurile administrației.

Studiul a scos în evidență faptul, că procesul de reorganizare teritorială în UE este puternic influențat de contextul istoric și social al fiecărei țări, rezultând modele variate – de la consolidarea unităților administrative (Danemarca), la regionalizare avansată sau menținerea unei structuri teritoriale tradiționale, dar modernizate prin reforme funcționale (Franța).

➤ *Exemplul Danemarcei – Consolidarea teritorială ca soluție pentru eficiență*

Reforma daneză din 2007 este unul dintre cele mai clare exemple de reorganizare teritorială profundă și coerentă. Danemarca a redus numărul municipalităților de la 271 la 98 și a desființat structurile regionale vechi, înlocuindu-le cu 5 regiuni mari. Studiul a evidențiat că acest proces nu a urmărit doar reducerea numărului de unități, ci crearea unor administrații locale capabile să furnizeze servicii publice moderne, eficiente și digitalizate. Rezultatele pozitive – costuri administrative mai mici, acces extins la servicii, coordonare regională eficientă – sunt adesea citate ca bune practici europene.

➤ *Exemplul Franței – Modernizare progresivă și reorganizare regională*

Franța, cu una dintre cele mai vechi structuri administrative din Europa, a optat pentru o reformă graduală, orientată mai ales spre modernizare și simplificare. Reforma regională din 2016 a redus numărul regiunilor metropolitane de la 22 la 13, cu scopul de a consolida capacitatea administrativă și competitivitatea economică. Totodată, Franța a investit masiv în digitalizarea serviciilor publice și în promovarea cooperării intercomunale, prin „intercommunalités”, care au devenit un model de guvernare colaborativă. Studiul a arătat că succesul reformelor franceze s-a datorat echilibrării tradiției administrative cu nevoile moderne de guvernare.

➤ *Exemplul Țărilor Baltice – Reformă orientată spre modernizare și eficiență*

Țările baltice – Estonia, Letonia și Lituania – au abordat reformele teritoriale ca parte a modernizării accelerate după obținerea independenței.

Estonia a devenit lider european în digitalizare, iar reforma administrativă din 2017 a redus numărul municipalităților printr-o combinație de fuziuni voluntare și obligatorii, pentru a crea unități administrative mai puternice.

Letonia a implementat o reformă majoră în 2021, reducând numărul municipalităților de la 119 la 42, urmărind eficiență și o distribuție mai echilibrată a resurselor.

Lituania a menținut o structură teritorială relativ stabilă, dar s-a concentrat pe consolidarea competențelor locale și pe modernizarea funcțiilor administrative.

Studiul a evidențiat că în țările baltice, reformele teritoriale au fost strâns legate de transformarea digitală și de obiectivul de a reduce disparitățile rurale.

➤ *Exemplul României – Etape parțiale și necesitatea unei viziuni coerente*

În **România**, analiza a scos în evidență, că deși au existat tentative și discuții privind reformarea structurilor administrativ-teritoriale, schimbările majore nu au fost încă realizate. Reforma nu a avansat în principal din cauza constrângerilor politice, a lipsei consensului între nivelurile de guvernare și a sensibilităților sociale legate de identitatea locală. Totuși, studiul a identificat progrese în modernizarea administrației publice, precum digitalizarea unor servicii, consolidarea capacității administrative a unor județe sau dezvoltarea instrumentelor de planificare regională. Experiența altor state europene arată că România are un potențial semnificativ de a realiza reforme eficiente, bazate pe criterii obiective, analize de impact și consultare publică extinsă.

Un rezultat important al investigației este identificarea unor bune practici europene, care pot fi considerate repere utile pentru statele aflate în proces de reformă. Printre acestea se numără utilizarea consultărilor publice extinse, fundamentarea deciziilor pe analize de impact riguros elaborate, digitalizarea serviciilor publice ca instrument de optimizare administrativă, precum și promovarea cooperării intercomunitare pentru a eficientiza managementul resurselor. De asemenea, analiza a arătat că reformele teritoriale eficiente sunt cele care combină aspectele tehnice cu legitimitatea politică și socială.

În concluzie, studiul a arătat că experiența UE demonstrează valoarea unei abordări flexibile și adaptabile, unde reformele administrativ-teritoriale nu sunt procese izolate, ci parte integrantă a modernizării guvernării, a dezvoltării regionale și a creșterii coeziunii sociale. Rezultatele obținute pot servi drept fundament solid pentru elaborarea unor politici naționale de reformă, bazate pe principiile eficienței, transparenței și orientării către cetățean.

2. Analiza cadrului actual al organizării administrativ-teritoriale în Republica Moldova, identificând principalele probleme și provocări.

Reforma administrativ-teritorială reprezintă una dintre cele mai complexe reforme structurale ale Republicii Moldova, cu implicații directe asupra modului de guvernare locală, accesibilității și eficienței serviciilor publice, dezvoltării economice regionale și procesului de integrare europeană. Pe parcursul celor 34 de ani de independență, în Republica Moldova practic fiecare guvernare din Republica Moldova, a încercat să realizeze o reformă a administrației publice, implicit a organizării administrativ teritoriale, inclusiv cu susținerea din partea partenerilor de dezvoltare. Însă, în pofida interesului atât de mare față de reforma APL și numărul mare de încercări de a moderniza și reforma sistemul de administrație publică locală, constatăm că, în mare parte, aceste încercări nu au adus rezultatul scontat.

Menționăm aici *Reforma administrativ-teritorială din 1998 și Reforma administrativ-teritorială din 2001*.

Reforma administrativ-teritorială din 1998 a fost aprobată prin Legea nr. 191/1998 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova. La nivel *instituțional și funcțional* legea stabilea două niveluri de organizare administrative-teritorială. Primul nivel era format din

593 de comune (662 comune, inclusiv Transnistria), 10 județe, o regiune autonomă (Găgăuzia), municipiul Chișinău, și localitățile de pe malul stâng al Nistrului, care urmau să primească un statut special cu condiția rezolvării conflictului. Începând cu anul 1995, Municipiul Chișinău deține un statut special de administrație de nivelul II în conformitate cu Legea nr. 431/1995 privind statutul municipiului Chișinău.

Reforma a adus două schimbări importante: *în primul rând*, numărul APL de nivelul II a fost redus de la 40 de raioane la 10 județe. Reducerea numărului de APL de nivelul I nu a avut loc în măsura preconizată. Numărul s-a redus de la 912 la 662, fapt care, mai târziu, a fost considerat insuficient pentru a oferi un impuls considerabil de dezvoltare a APL de nivelul I.

In al doilea rând, funcțiile legate de serviciile publice au fost concentrate la nivelul administrației județene, fiind gestionate de Prefect - reprezentantul Guvernului în teritoriu. Această schimbare nu a fost salutăată de către cetățeni, deoarece a sporit distanțele dintre serviciile publice și cetățeni.

Concluzionând, menționăm faptul, că reforma administrativ-teritorială din 1998 a fost un pas important în reducerea numărului de APL de nivelul II, dar nu a dus până la capăt inițiativa de consolidare a acestora. Deși numărul APL de nivelul I a fost redus de la 912 la 662, fragmentarea era în continuare considerabilă, iar reforma nu oferea condițiile necesare pentru ca APL să poată promova dezvoltarea social-economică pe teritoriul lor.

Reforma administrativ-teritorială din 2001 (RAT) a fost aprobată prin Legea nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, care continuă și actualmente să fie legea ce reglementează structura administrativă a țării. Legea stabilește pragul minim de 1500 de locuitori pentru crearea unei unități administrativ-teritoriale de nivelul I și o capacitate financiară suficientă pentru a acoperi cheltuielile de întreținere a aparatului primăriei și a instituțiilor din sfera socială. De asemenea, Legea prevede, ca excepție, că Parlamentul poate aproba o unitate administrativ-teritorială nouă cu o populație mai mică de numărul minim de 1500 de locuitori.

RAT din 2001 a restabilit administrația fragmentată de nivelul II în baza raioanelor și a majorat din nou numărul APL de nivelul I. Revenirea la raioane însemna și revenirea la un număr de APL de nivelul I aproape ca în anul 1994. Modificările în structura administrativ-teritorială au implicat o rețea instituțională suplimentară – crearea a 8 oficii teritoriale ale Cancelariei de Stat, care au fost ulterior reformate și transferate în gestiunea fostului Minister al Administrației Publice Locale. În 2009, oficiile teritoriale au fost transferate înapoi la Cancelaria de Stat.

În concluzie, reforma administrativ-teritorială din 2001 nu a consolidat organizarea administrativ-teritorială a țării. Unicele structuri potențiale, care puteau avea un impact pozitiv sunt oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat, care au rămas după RAT din 1998 și au fost reorganizate din birouri ale Prefecților în oficii teritoriale ale Cancelariei de Stat. În toate celelalte privințe, RAT din 2001 a revenit la un model pre-reformă moștenit de la sistemul sovietic. Raioanele au primit pârghii suplimentare de control asupra APL de nivelul I, fapt ce a făcut APL de nivelul I dependente, în mod special din punct de vedere al finanțărilor, de nivelul II.

Actualmente, Republica Moldova este organizată administrativ pe *două niveluri*, nivelul I, care cuprinde 896 autorități publice locale (orașe, sate, comune și municipii) și nivelul II - 32 raioane, mun. Chișinău și mun. Bălți, UTA Găgăuzia la care se adaugă de jure localitățile din stânga Nistrului. Această organizare pe două niveluri a fost stabilită prin Legea nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială. Constituția (art.110) consacră actuala împărțire

administrativ-teritorială în sate, orașe și raioane, permițând totodată statutul special pentru autonomie.

Cu o populație de 2409,2 mii de locuitori, conform recensământului populației și al locuințelor din 2024, considerăm că structura administrativ-teritorială a Republicii Moldova este caracterizată printr-o *fragmentare pronunțată*, numărul mediu de locuitori per UAT de nivelul I fiind practic cel mai mic din regiune.

Mai mult de o treime (333) din numărul total al unităților administrativ-teritoriale de nivelul I au mai puțin de 1500 locuitori, ce reprezintă pragul minim stabilit de lege pentru formarea unei unități administrativ-teritoriale. Totodată, circa 90% din UAT de nivelul I au o populație sub 5000 locuitori, dimensiuni care nu permit nici furnizarea eficientă a serviciilor, nici o capacitate fiscală și administrativă corespunzătoare.

Întru reducerea fragmentării teritoriale excesive, precum și creșterea capacității instituționale a autorităților administrației publice locale a fost elaborată *Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 126/2023, care urmărește îmbunătățirea eficienței administrației publice și furnizarea serviciilor publice locale. Strategia include acțiuni care vizează consolidarea autorităților administrației locale, dezvoltarea resurselor umane, precum și îmbunătățirea gestionării financiare și administrative pentru a asigura servicii publice de calitate și unificarea structurilor administrative, pentru a preveni situațiile în care comunitățile locale sunt suprasolicitate de sarcini administrative.

Reforma administrativ-teritorială este o componentă majoră a acestei strategii, realizarea ei, fiind impulsionată și de angajamentele față de Uniunea Europeană: *modernizarea administrației publice* se regăsește printre cele 9 condiții înaintate de Comisia Europeană în 2022 odată cu acordarea Moldovei a statutului de țară candidată la UE. Cu alte cuvinte, eficientizarea organizării teritoriale nu este doar o necesitate internă, ci și o *prioritate strategică* în perspectiva integrării europene.

Strategia 2023–2030 propune o abordare etapizată a reformei:

Prima etapă (până în 2027) vizează nivelul I al administrației publice locale, prin încurajarea amalgamării voluntare a localităților.

În acest context, Activitatea 1.1 din Capitolul V. Administrația Publică Locală a *Strategiei de reformă a administrației publice pentru anii 2023-2030*, prevede elaborarea, adoptarea și implementarea pe perioada 2023 – 2026 a unui proces coerent și bine organizat de amalgamare voluntară la nivelul I al administrației publice locale. La finalul anului 2026 se vor evalua rezultatele procesului de amalgamare voluntară și vor fi definite politicile cele mai eficiente de continuare a consolidării teritoriale la nivelul I al administrației publice locale.

Prin acest instrument de amalgamare voluntară, Guvernul oferă oportunitate unităților administrative-teritoriale de consolidare a capacităților atât administrative cât și financiare, precum și asigurarea prestării serviciilor publice de calitate cetățenilor.

Etapă a doua a reformei va fi realizată ulterior (2027-2030), după ce primăriile vor fi fost consolidate și ar putea implica intervenția legislativă directă pentru reorganizarea teritorială – fie prin impunerea unor comasări la nivel local (dacă unele micro-unități rămân ne sustenabile), fie prin *redesenarea hărții administrativ-teritoriale la nivelul II*.

În acest context, Guvernul a luat în considerare două scenarii majore de reorganizare a nivelului II (raional), conforme cu viziunea *Strategiei 2023–2030*. Ambele au ca numitor

comun *desființarea actualelor raioane* în favoarea unor unități mai mari, reducând astfel nivelul de fragmentare la nivel regional. Cele două opțiuni propuse sunt:

1. *Împărțirea în 5 regiuni administrative* – practic, crearea unor *județe/regiuni mari*, în linii mari suprapuse peste cele 3 regiuni actuale de dezvoltare, plus separarea Chișinăului și păstrarea autonomiei Găgăuziei. De asemenea, s-ar păstra deschis subiectul *Unității Teritoriale din stânga Nistrului* – Transnistria.

Noile regiuni ar prelua o bună parte din atribuțiile actualelor consilii raionale, care ar fi desființate.

2. *Împărțirea în 10 districte (zone administrative)* se bazează pe *zonele de competență ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat*, care are în prezent 10 oficii regionale, fiecare coordonând mai multe raioane, iar aceste zone au fost luate ca reper pentru trasarea hotarelor noilor districte administrative. Fiecare district ar fi centrat în jurul unui oraș mai mare (Bălți, Cahul, Orhei, Ungheni etc.) care să funcționeze drept pol administrativ. La fel ca în opțiunea regiunilor, raioanele actuale ar fi comasate în noile districte, cu desființarea consiliilor raionale actuale și transferul competențelor lor fie către noile autorități districtuale, fie în jos, către primăriile mai puternice.

În concluzie, actualmente Republica Moldova se află în plin proces profund de *reformă teritorial-administrativă*. S-a inițiat amalgamarea voluntară a localităților mici (nivelul I), sunt deja și rezultate, prin legislație nouă și stimulente financiare, iar la orizont se conturează reorganizarea nivelului II prin reducerea numărului de unități (posibil în favoarea regiunilor sau districtele mai mari). Demersul este motivat de necesitatea obiectivă de a adapta administrația la realitățile demografice și economice, precum și de angajamentele față de parcursul european al țării.

Argumentația academică și practică susține, că un sistem administrativ-teritorial optimizat va conduce la autorități publice locale mai puternice, capabile să ofere servicii de calitate cetățenilor și să contribuie la dezvoltarea regională. Totodată, implementarea reformei trebuie realizată cu grijă, pentru a păstra principiile autonomiei locale și ale reprezentativității democratice la nivelul comunităților.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu) și în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor).

Rezultatele obținute în cadrul proiectului în anul 2025 au fost diseminate în cadrul a 4 evenimente științifice, și anume:

1) Conferința științifică – internațională „Dezvoltarea economico - socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”, Academia de Științe Română, Filiala Iași, 24 octombrie 2025;

2) Conferința științifică internațională FRIȘPA 30- „*Știința politică și administrativă: provocări contemporane și abordări strategice*”, Universitatea de Stat din Moldova, 16-17 octombrie 2025;

3) Conferința științifică internațională “*Modern paradigms in the development of the national and world economy*”, Universitatea de Stat din Moldova, perioada 23-24 octombrie 2025;

4) Workshop “*Reforma administrativ-teritorială din Republica Moldova, proces social de mare actualitate - între necesitate, eficiență și oportunitate*” organizat în cadrul Proiectului pe

data de 27 octombrie 2025 pentru 93 de studenți, funcționari din cadrul autorităților publice, cadre didactice.

Lista publicațiilor din anul 2025 în care se reflectă rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor este prezentată Anexa 1.

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

1. Impact științific:

Proiectul a contribuit la dezvoltarea bazei teoretice și metodologice privind reformele administrativ-teritoriale și modernizarea guvernancei publice, oferind noi perspective comparate între statele Uniunii Europene și contextul național. Cele trei articole publicate au extins cunoașterea în domeniu prin:

- prezentarea unor modele europene validate (Danemarca, Franța, țările baltice);
- introducerea unei analize metodice aprofundate privind factorii determinanți ai reformelor teritoriale;
- sistematizarea conceptelor moderne de guvernanță, subsidiaritate și reorganizare administrativă.

Difuzarea rezultatelor în mediul academic a permis creșterea gradului de vizibilitate a temei, asigurând un cadru de referință pentru cercetări viitoare, programe de politici publice și studii comparative. Raportul științific elaborat oferă o sinteză valoroasă și ușor utilizabilă de către specialiști, studenți și decidenți.

2. Impactul social

Proiectul a generat un impact social prin faptul că promovează o înțelegere mai clară a rolului reformelor administrativ-teritoriale asupra calității serviciilor publice, dezvoltării locale și interacțiunii dintre administrație și cetățean.

Contribuțiile științifice au:

- „alimentat” dezbaterile publice privind necesitatea modernizării administrației locale (realizarea workshop - ului cu masteranzii programelor de master *Administrare Publică și Management*, profesori, reprezentanți ai autorităților publice);
- evidențiat importanța consultării comunităților în procesele de reorganizare teritorială;
- sprijinit diseminarea unor practici europene axate pe eficiență și apropierea serviciilor publice de oameni.

Prin diseminarea rezultatelor în mediul academic și profesional, proiectul consolidează cultura participativă și capacitatea societății de a înțelege și evalua critic reformele de guvernanță.

3. Impactul economic și instituțional

Rezultatele proiectului pot avea implicații economice, întrucât evidențiază modul în care o organizare administrativă eficientă poate contribui la:

- reducerea costurilor administrative;
- îmbunătățirea managementului resurselor locale;
- creșterea eficienței serviciilor publice;
- stimularea dezvoltării regionale echilibrate.

Experiențele țărilor europene analizate, oferă modele concrete care pot fi adaptate contextului național pentru a optimiza cheltuielile publice și a îmbunătăți performanța instituțiilor

locale. Raportul științific servește ca instrument de suport pentru autorități publice din Republica Moldova, Congresul Autorităților Locale din Moldova, contribuind la fundamentarea deciziilor pe evidențe științifice.

8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

La nivel național echipa de proiect a colaborat cu autorități ale administrației publice centrale și locale, cu Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM).

9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

La nivel internațional echipa de proiect a stabilit relații de colaborare cu:

1. Universitatea Dimitrie Cantemir, București
2. Institutul Național de Administrație, București
3. Agenția Națională a Funcționarilor Publici, București
4. Institutul de Cercetări Economice și Sociale “ Gheorghe Zane”, Academia de Științe Română, Filiala Iași.

10. Dificultățile în realizarea proiectului de natură financiară, organizatorică, legate de resursele umane etc. (obligatoriu).

Pe parcursul implementării proiectului, au fost identificate unele dificultăți, dar care nu au distorsionat realizarea Planului anual 2025 a proiectului.

Printre acestea putem enumera:

- Perioada scurtă de realizare a primei etape a proiectului (august-decembrie 2025);
 - Resurse financiare destinate pentru deplasări sunt achitate cu întârziere (după reîntoarcere din deplasare);
 - Mai târziu vor fi publicate articolele de la Conferințele naționale și internaționale;
 - Cu întârziere va fi editat și articolul în revista de specialitate;
 - Acces limitat la unele surse de date oficiale sau baze de date actualizate;
 - Schimbări în cadrul legislativ sau administrativ care au necesitat actualizarea analizei.
- Totuși, aceste elemente au fost gestionate prin flexibilitate metodologică și adaptarea continuă a planului de lucru.

11. Recomandări, propuneri (opțional).

- Semnarea Contractului de finanțare și efectuarea plăților pentru activitățile din Planul de realizare în termeni proximi, pentru a facilita realizarea cu succes al Proiectului.

Conducătorul de proiect:

Serghei PALIHOVICI,
doctor în științe politice

Data: 05.12.2025

LȘ

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2025 în cadrul proiectului**

**„Reforma administrativ-teritorială din Republica Moldova, proces social de mare
actualitate – între necesitate, eficiență și oportunitate”**

1. Articole în materiale ale conferințelor științifice

1.1. *În lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)*

1. TOFAN, T., ȚEPORDEI, A. *Reengineeringul managerial în instituțiile publice: de la reforme structurale la eficiența instituțională*. În materialele culegerii conferinței științifice – internaționale „Dezvoltarea economică - socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”, Academia de Științe Română, Filiala Iași, 24 octombrie 2025 (în proces de editare).

<https://ices-arfi.ro/eveniment/conferinta-internationala-dezvoltarea-economico-sociala-durabila-a-euroregiunilor-si-a-zonelor-transfrontaliere/>

1.2. *În lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)*

2. TOFAN, T., DONCEAN, M. *The experience of European Union countries in implementing the administrative – territorial reform*. In the materials of the international scientific conference “Modern paradigms in the development of the national and world economy”, Universitatea de Stat din Moldova, perioada 23-24 octombrie 2025 (în proces de editare). <https://fse.usm.md/cercetare/conferinta-stiintifica-internationala-paradigme-moderne-in-dezvoltarea-economiei-nationale-si-mondiale/?lang=en>

1.3. *În lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională*

3. PALIHOVICI, S. *Dimensiunile reformei administrativ-teritoriale în Republica Moldova*. În materialele culegerii conferinței FRISPA 30 - „Știința politică și administrative: provocări contemporane și abordări strategice”, Universitatea de Stat din Moldova, 16-17 octombrie 2025 (în proces de editare). <https://frispa.usm.md/?p=2208>

2. Recomandări, propuneri.

Urmare a activităților de cercetare desfășurate din cadrul primei etape a proiectului (2025), materializate prin participarea la Conferințe, organizarea unui workshop, determinarea cadrului de cercetare prin elaborarea Cuprinsului monografiei „Organizarea administrativ-teritorială – analize, bune practici și contextul Republicii Moldova”, dar și publicațiile realizate s-au conturat mai multe concluzii, care, la această etapă permit formularea unor recomandări către echipa de cercetare:

- a) Valorificarea rezultatelor din publicațiile realizate, prin includerea publicațiilor în baze de date relevante;
- b) Promovarea publicațiilor;
- c) Plasarea publicațiilor în cadrul unui sistem coerent de cercetare, care, pe de o parte, ar urma să faciliteze activitatea de cercetare, pe de altă parte, să confere rezultatelor finale un statut coerent, științific argumentat și ușor de aplicat;
- d) Extinderea colaborărilor cu mediul de experți și cu cercetătorii „externi”.

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025

Cifra proiectului: 25.80012.0807.68SE

Denumirea Proiectului „Reforma administrativ-teritorială din Republica Moldova, proces social de mare actualitate – între necesitate, eficiență și oportunitate”

Scopul proiectului de cercetare la această etapă de realizare constă în fundamentarea conceptuală, teoretic-metodologică a cercetării din perspectiva elaborării unei propuneri de realizare a reformei administrativ-teritoriale în Republica Moldova

Obiectivele principale ale acestei etape țin de analiza contextului actual al organizării administrativ-teritoriale în Republica Moldova, studierea modelelor și practicilor internaționale în materie de reformă administrativ-teritorială, precum și determinarea caracterului științific al procesului de reformare administrativ – teritorială, care reprezintă o condiție *sine qua non* în realizarea cu succes a unei reorganizări administrativ-teritoriale

Pentru a înțelege exact care este direcția de acțiune în procesul de realizare a reformei administrativ-teritoriale este necesară o analiză și o evaluare minuțioasă a **contextului actual de organizare administrative-teritorială**. Analiza cadrului legal și instituțional național, corelat cu reglementările și practicile internaționale pot reprezenta premise serioase în procesul de conceptualizare, planificare și realizare a reformei

Evaluarea formelor, conținutului și oportunității reformei administrativ-teritoriale, prin raportare la experiențele și modelele aplicate în statele Uniunii Europene au inclus **analiza comparativă a abordărilor metodologice și a practicilor** din Danemarca, Franța, Țările Baltice și România, evidențiind bune practici relevante pentru contextul Republicii Moldovei.

Dimensiunea științifică a reformei administrativ-teritoriale reprezintă fundamentul teoretic și metodologic al procesului de reorganizare a unităților administrativ-teritoriale, bazat pe cercetare interdisciplinară, criterii obiective și bune practici internaționale. Ea include, pe de o parte, conținutul tehnic al aplicării metodelor de analiză statistică, geospațială și socio-economică pentru delimitarea teritorială și prognozarea impactului reformei, iar pe de altă parte, integrarea într-un context mai general al științei administrației și al guvernantei democratice, care conferă legitimitate, raționalitate și sustenabilitate deciziilor politice.

Pe parcursul anului, echipa proiectului a participat la trei conferințe și au publicat trei articole științifice în care a prezentat rezultatele cercetării, contribuind la dezvoltarea cadrului teoretic și metodologic privind reforma administrativ-teritorială. A fost organizat un workshop unde au participat masteranzi, profesori și reprezentanți ai autorităților publice. În rezultatul acestor activități a fost elaborat conceptul de cercetare în cadrul unui studiu monografic, fiind definitivat un draft al Cuprinsului acestui studiu.

Conducătorul de proiect:

Serghei PALIOVICI,

Doctor în științe politice

Data: 05.12.2025

LȘ

Summary of the activities and results achieved within the project in 2025

Project Code: 25.80012.0807.68SE

Project Title: “The Administrative-Territorial Reform of the Republic of Moldova, a highly relevant social process – between necessity, efficiency and opportunity”

The purpose of the research project at this stage is to provide the conceptual and theoretical–methodological foundation of the study, with a view toward developing a proposal for implementing the administrative–territorial reform in the Republic of Moldova.

The main objectives of this phase include analyzing the current context of administrative–territorial organization in the Republic of Moldova, examining international models and practices in administrative–territorial reform, and determining the scientific character of the reform process—an indispensable condition (*sine qua non*) for the successful implementation of administrative–territorial reorganization.

To clearly understand the direction of action in the process of carrying out the administrative–territorial reform, a thorough analysis and evaluation of the current system of administrative–territorial organization is required. The **analysis of the national legal and institutional framework**, correlated with international regulations and practices, may provide solid premises for the conceptualization, planning, and implementation of the reform.

The assessment of the forms, content, and feasibility of the administrative–territorial reform, in relation to the experiences and models applied in EU member states, included a **comparative analysis of methodological approaches and practices** from Denmark, France, the Baltic States, and Romania, highlighting good practices relevant to the context of the Republic of Moldova.

The scientific dimension of administrative–territorial reform represents the theoretical and methodological foundation of the process of reorganizing administrative–territorial units. It is based on interdisciplinary research, objective criteria, and international best practices. It includes, on the one hand, the technical content of applying statistical, geospatial, and socio-economic analytical methods for territorial delimitation and forecasting the impact of reform, and on the other hand, the integration of this analysis into the broader context of administrative science and democratic governance, which provides legitimacy, rationality, and sustainability to political decisions.

Throughout the year, the project team participated in three conferences and published three scientific articles presenting the research results, thus contributing to the development of the theoretical and methodological framework related to administrative–territorial reform. A workshop was organized with the participation of master’s students, professors, and representatives of public authorities. As a result, a research concept for a monographic study was developed, and a draft table of contents for this study was completed.

Project Director:
Serghei PALIHOVICI,
Doctor of Political Sciences

Data: 05.12.2025

LȘ

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare nr. 234SE din 1 august 2025
cifrul proiectului: 25.80012.0807.68SE
a proiectului „Reforma administrativ-teritorială din Republica Moldova, proces social de mare
actualitate - între necesitate, eficiență și oportunitate.”**

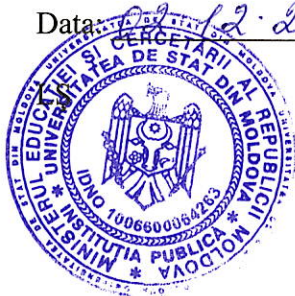
Cheltuieli, lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	48675	+2301,46	50976,46
Servicii de editare	222910	750		750
Servicii de protocol	222920	1500		1500
Servicii de cercetări științifice contractate	222930	224440		224440
Servicii neatribuite altor aliniate (remunerarea personalului administrativ)	222999	14880		14880
Servicii neatribuite altor alineate (publicarea articolului științific)	222999	2000	-2000	
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii (taxa de participare la evenimente științifice)	281900	2215	-300	1915
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	5540	-1,46	5538,54
Total:		300000		300000

Conducătorul organizației _____ / **Igor ȘAROV, rector USM**

Contabil șef _____ / **Liliana COJOCARU**

Conducătorul de proiect _____ / **Serghei PALIHOVICI**

Data: 12.2025

Componența echipei conform contractului de finanțare 2025

Cifrul proiectului 25.80012.0807.68SE

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2025						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Palihovici Serghei	1971	Doctor în științe politice	27	01.08.2025	31.12.2025
2.	Țepordei Aurelia	1968	Magistru în administrația publică	25	01.08.2025	31.12.2025
3.	Tofan Tatiana	1972	Doctor, conf. univ.	25	01.08.2025	31.12.2025

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2025					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Conducătorul organizației _____ / Igor ȘAROV, rector USM

Contabil șef _____ / Liliana COJOCARU

Conducătorul de proiect _____ / Serghei PALIHOVICI

